

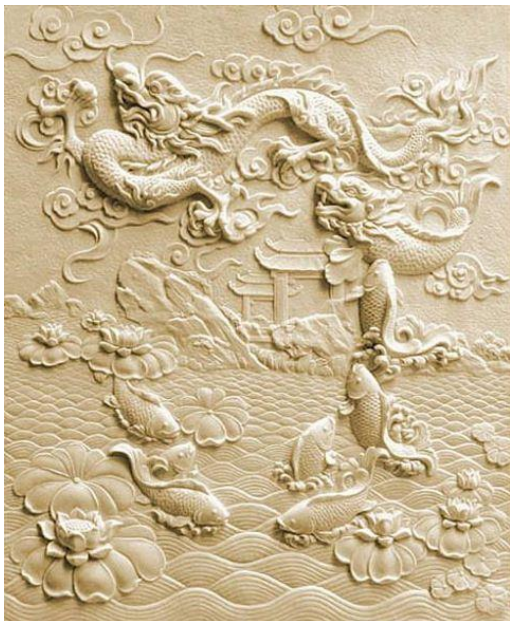
Vì Sao Ngàn Năm Cá Chép Vẫn Không Thể ‘Hoá Rồng’?

Tương truyền, tại vùng đất Thần Châu có một dòng sông linh thiêng được gọi là Hoàng Hà. Nếu nhìn từ trên cao, sông Hoàng Hà trải dài từ tây sang đông tựa như một con rồng đang uốn lượn giữa mây ngàn.

Ở vùng trung du Hoàng Hà có một ngọn núi tên là Long Môn, nghĩa là “cửa rồng”. Vì sao lại có tên gọi này? Tục truyền rằng, khi Đại Vũ trị thủy, ông đã xẻ núi cho nước chảy xuyên qua đá, tạo nên một cảnh tượng tráng quan hùng vĩ. Vì chỉ có Thần Long mới có thể vượt qua vách núi ấy nên dân gian gọi đó là “Long Môn”.

Người ta nói, cá chép trên sông Hoàng Hà nếu có thể nhảy qua Long Môn thì sẽ hóa rồng. Nhưng Long Môn là vách đá cao sừng sững, sông Hoàng Hà đổ đến đây tuôn trào như thác, dòng nước ào ạt dội xuống mãnh liệt tựa thiên binh vạn mã. Cá chép muốn bơi ngược thác nước hùng vĩ ấy mà nhảy qua Long Môn thì quả thực còn khó hơn lên Trời. Bởi vậy, đó phải là con cá chép có phẩm chất siêu phàm, tích xưa kể rằng trong miệng con cá chép ấy có ngậm một hạt thần châu. Có lẽ phải mất hàng ngàn năm, hàng ức vạn năm mới có thể xuất sinh một con cá chép như vậy.

Bức phù điêu “cá chép vượt Long Môn”

Vì thế mà có câu chuyện dưới đây:

Chuyện kể rằng, kể từ ngày Cá Chép hóa Rồng, rất nhiều cá chép khác trên sông Hoàng Hà phấn khích mà kết bầy bơi ngược dòng đến dưới Long Môn. Bất quản dòng nước Hoàng Hà hung hãn thế nào, luôn có vô số con cá chép liều mình nhảy lên, và cho dù có rơi xuống đến trầy da tróc vảy chúng cũng không hề bỏ cuộc. Thế nhưng đã rất nhiều năm trôi qua, không một con cá chép nào có thể chạm đến Long Môn. Chúng quá thất vọng bèn kéo nhau đến gặp vua Thủy Tề, xin Thủy Tề vương hãy hạ Long Môn thấp xuống, bởi nếu không sẽ chẳng có con cá nào thành rồng được.

Sau một hồi tranh luận làm rung chuyển thủy cung, cuối cùng vua Thủy Tề cũng đồng ý hạ Long Môn thấp xuống để tất cả cá chép đều có thể dễ dàng nhảy qua. Lẽ dĩ nhiên, tất cả chúng đều được trở thành rồng.

Lúc đầu, đàn cá chép rất hân hoan vui sướng vì cuối cùng chúng đã toại nguyện – đó quả là kỳ tích mà phải trải qua hàng ức vạn năm mới có thể xuất hiện một lần. Nhưng sau một thời gian, chúng nhìn nhau và tự hỏi: Rốt cuộc thì làm rồng và làm cá chép có gì khác nhau? Tất nhiên không con nào có thể trả lời được vì tất cả chúng đều giống y hệt như nhau. Thế là đàn cá chép lại cùng nhau gặp vua Thủy Tề để than vãn, rằng chúng phải nhọc sức vượt Long Môn để hóa rồng, vậy mà khi trở thành rồng rồi lại chẳng có gì thú vị hơn khi làm cá chép.

Tranh minh họa cá chép hóa rồng (ảnh: Pinterest).

Thủy Tề vương cười lớn và nói:

- Kỳ thực trong các người chưa có ai trở thành rồng cả. Long Môn mà các người dễ dàng nhảy qua thật ra lại là giả. Ta thấy các người đáng lẽ phải nỗ lực một phen gian khó, nâng cao tiêu chuẩn bản thân... vậy mà không những không cố gắng lại còn đến gặp ta kêu ca. Bởi vậy ta đã che đi Long Môn thật và dựng lên Long Môn giả để các người thỏa nguyện. Chứ Long Môn thật được tạo thành bởi linh khí của trời đất, đừng nói là ta, ngay đến Ngọc Hoàng Thượng Đế cũng không hạ xuống cho các người được đâu.

Cuối cùng, vua Thủy Tề nói:

- Nếu tất cả cá chép đều thành rồng dễ dàng thì 'rồng' rốt cuộc cũng chỉ là một tên gọi khác của loài cá chép mà thôi. Nếu các người muốn biết rồng thật sự khác cá chép thế nào, thì chỉ có một cách duy nhất là bằng mọi giá vượt qua Long Môn thật. Khi đó, ai chỉ là cá còn ai là Rồng thì các người sẽ phân biệt ra ngay.

Lời bàn :

Tất cả cá chép đều có cơ hội trở thành rồng, nhưng thành hay bại lại là do bản thân nỗ lực như thế nào, chứ không phải là bởi tiêu chuẩn ấy có hạ thấp hay không. Nếu quả thực tiêu chuẩn được hạ thấp rồi, thì dẫu có "đạt", vẫn chỉ là mang một tên gọi khác của chính mình mà thôi. Do đó, cá chép muốn hóa rồng thì chỉ còn cách là nỗ lực bơi ngược dòng mà nhảy qua Long Môn. Một bậc cao nhân từng giảng, đại ý rằng: xã hội nhân loại cũng giống như dòng chảy lớn. Người ta nếu cứ xuôi theo dòng thì vĩnh viễn sẽ chìm ngập trong vũng lầy ô trọc nơi trần thế. Bởi vậy, cá chép cần phải "bơi ngược dòng", còn con người thì cần "phản bổn quy chân", rũ bỏ những cái xấu xa bại hoại mà tìm về với bản tính ban sơ của mình, đó là Chân, Thiện, Nhẫn.

Con người từ khi sinh ra ai ai cũng mang trong mình những phẩm chất ấy. Nhưng cùng theo sự phát triển của xã hội, ai cũng cho rằng mình đang tiến lên nhưng kỳ thực là thụt lùi. Khi đạo đức không còn, chuẩn mực của bản thân bị hạ thấp, thì con người sẽ mãi mãi giống như loài cá, chịu hạn chế trong sông hồ mà không thể thoát ra ngoài. Bởi vậy, cũng giống như cá chép muốn hóa rồng thì phải vượt qua Long Môn, con người muốn nhảy thoát khỏi nơi trần thế để trở thành một sinh mệnh cao tầng thì phải tu luyện. Quá trình tu luyện là một chặng đường gian khổ, giống như Đường Tăng trải qua 81 kiếp nạn sang Tây Trúc thỉnh kinh. Vì khó khăn gian khổ như thế nên cánh cửa tu luyện dẫu rộng mở vẫn chỉ có rất ít người dám đặt chân vào. Nhưng khi khó khăn qua đi thì huy hoàng sẽ tới. Người chân tu cuối cùng sẽ đắc Đạo, thăng thiên, như cá chép hóa rồng, được tận hưởng những điều mỹ diệu của thế giới nơi Thiên quốc. Đó là điều mà người bình thường không thể hiểu hay cảm nhận cho được. Người phàm chỉ có thể biết thế giới mình đang sống chứ không thể cảm thụ được cảnh giới cao hơn của sinh mệnh...

Rốt cuộc thì, cá bơi dưới nước, Rồng bay trên Trời. Long Môn vẫn luôn ở đó, cơ hội hóa rồng vẫn dành cho bất cứ ai, chỉ có điều cá có đủ dũng khí để vượt qua hay không...

‘Cá chép vượt Vũ Môn’:

Một câu chuyện cảm động chưa từng được kể

Dân gian lưu truyền sự tích “cá chép hóa rồng” hay “cá chép vượt Vũ Môn” để nói đến việc cá chép hóa thành rồng bay lên trời. Cá chép hóa rồng mang ý nghĩa thăng hoa, là biểu tượng của tinh thần vượt khó, kiên trì, bền bỉ, đồng thời tượng trưng cho nhân cách thanh cao, tiềm ẩn, hướng đến một kết quả tốt đẹp.

Nhân ngày tết ông Công ông Táo 23 tháng Chạp, hãy cùng tìm hiểu sự tích và ý nghĩa thâm sâu sau sự tích “cá chép vượt Vũ Môn”.

Hai câu chuyện thần thoại về sự tích “cá chép vượt Vũ Môn”

Tương truyền, tại vùng đất Thần Châu có một con sông linh thiêng được đặt tên là sông Hoàng Hà. Từ trên cao nhìn xuống, sông Hoàng Hà chảy từ tây sang đông, uốn lượn, khúc khuỷu tựa như con rồng đang bay lượn giữa ngàn mây. Ở vùng trung du Hoàng Hà có một ngọn núi tên là Long Môn, nghĩa là “Cửa rồng”. Vì sao lại có tên gọi này? Tục truyền rằng khi Đại Vũ trị thủy, ông đã xẻ núi cho nước chảy xuyên qua khe đá, tạo lên cảnh tượng vô cùng hùng vĩ. Vì chỉ có Thần Long mới có thể vượt qua, nên có tên gọi là Long Môn.

Người ta nói, cá chép trên sông Hoàng Hà mà có thể nhảy qua Long Môn được thì sẽ hóa rồng. Nhưng Long Môn lại là một vách đá cao sừng sững, sông Hoàng Hà đổ đến đây tuôn trào như thác, dòng nước ồ ạt đổ xuống mãnh liệt như thiên binh vạn mã. Cá chép muốn bơi ngược được thác nước ấy mà vượt qua được Long Môn thì khó hơn cả lên trời. Bởi vậy đó phải là một con cá chép có nội lực siêu phàm, sự bền bỉ và kiên trì, có cả trí và dũng.

Tích xưa kể rằng, con cá chép ấy có ngậm một viên thần châu, và phải mất hàng vạn năm, hàng nghìn, ức năm mới có thể xuất sinh một con cá chép như vậy. Và cá chép ấy đã vượt Vũ Môn quan thành công, đã hóa rồng.

Câu chuyện về chú cá chép vượt Vũ Môn và được hóa rồng khiến cho tất cả những con cá chép khác trên sông Hoàng Hà ngày đêm cố gắng nỗ lực để vượt được Vũ Môn. Có những chú bị trầy vảy, tróc vẩy, có những chú bị chết, và có cả những chú cá vừa nhìn thấy liền bỏ cuộc.

Tranh gỗ cá chép hóa rồng (ảnh: Tranhgobuigia).

Từ sông Hoàng Hà đi về phía tây nam có một khu danh lam thắng cảnh tên gọi Miếu Hiệp, còn được gọi là Diêu Hiệp. Miếu Hiệp nổi tiếng với hình ảnh hai ngọn núi phượng hoàng cao chót vót bên bờ sông, nổi bật trên nền trời, trông giống như một bức tranh sống động miêu tả những chú cá chép vượt vũ môn. Đó là hai ngọn núi tráng lệ, hùng vĩ với những vách đá xếp chồng lên nhau, tựa như đang đâm thẳng lên trời. Những mỏm núi đá kỳ lạ giống cánh cửa đang mở ra làm du khách cảm

nhận như lạc vào xứ sở thần tiên.

Ngoài sự tích cá chép vượt Vũ Môn kể trên còn có một câu chuyện cảm động và tuyệt đẹp trong thung lũng tuyệt vời này:

Cách đây lâu lắm rồi, người dân cư ngụ dọc hai bờ sông Long Khê đều có một cuộc sống vô cùng đầm ấm no đủ, an cư lạc nghiệp. Nam thì làm ruộng, nữ thì ươm tơ dệt vải. Một năm nọ, không biết từ đâu bay tới một con ác long vô cùng độc ác. Nó không chỉ hô mưa gọi gió phá hoại mùa màng, mà còn ăn thịt người dân, sát hại sinh linh vạn vật, làm cả vùng thung lũng không khí ngột ngạt, không còn cảnh yên bình như xưa. Hằng năm cứ vào ngày mùng 6 tháng 6, nó bắt dân làng phải cống nộp một bé trai và một bé gái, 10 con bò lớn, 100 con lợn, dê và nhiều lễ vật khác. Nếu không làm theo yêu cầu, nó sẽ há miệng phun lửa nuốt chửng người và động vật, phá hủy thôn làng. Sự hung ác của nó làm dân chúng oán thán thấu trời thấu đất, mong được Thần Phật bảo hộ.

Ở trấn Long Khê Hạp Khẩu có một cô bé rất thông minh và xinh đẹp tên gọi Ngọc Cô. Với quyết tâm tìm cách trừ bỏ con ác long này, cô bé đã nhiều lần lên Vân Đài tìm kiếm sự giúp đỡ của tiên tử nhưng đều không thấy. Dù thất bại nhiều lần, cô bé vẫn không nản lòng và tiếp tục hạ quyết tâm tìm kiếm. Cảm động trước sự thành tâm kiên định ấy, ngày nọ Vân Đài tiên tử đã xuất hiện và chỉ cho cô bé cách diệt trừ con ác long. Tiên tử nói: “Cách thôn khoảng hơn ngàn dặm có một động cá chép, con hãy đi tới đó tìm gặp cá chép tiên tử, vị ấy có thể trợ giúp con hoàn thành ý nguyện”.

Ngọc Cô nói lời từ biệt với Vân Đài tiên tử, trèo đèo lội suối, không quản gian nan vất vả tìm tới động cá chép và gặp cá chép tiên tử trình bày nguyện ý của mình. Cá chép tiên tử nói với cô:

- Con muốn trừ hại cho bách tính muôn dân là việc làm vô cùng tốt đẹp, tuy nhiên con phải hy sinh bản thân mình. Con có đồng ý làm như vậy không?

Ngọc Cô không do dự trả lời:

- Chỉ cần có thể trừ hại cho dân làng, thịt nát xương tan con cũng cam lòng.

Cảm động trước sự chân thành và cương quyết của cô bé, cá chép tiên từ gạt đầu hài lòng, phun ba giọt nước trắng lên người cô bé. Bỗng nhiên cô bé biến thành một chú cá chép đỏ vô cùng xinh đẹp.

Cá chép nhỏ bơi ngược dòng mà lên, trải qua bảy bảy bốn mươi chín ngày đã bơi về tới quê nhà. Đó là vào sáng sớm ngày 6 tháng 6, cá chép lặn mình biến trở lại hình dáng ban đầu thì thấy người dân trong thôn đang chuẩn bị đồ cúng tế ác long: Một bé trai một bé gái, 10 con bò lớn, 100 con lợn, dê. Người dân trong thôn khua chiêng đánh trống, một trận cuồng phong thổi đến như thể con rồng hung ác sắp xuất hiện. Nhìn thấy cảnh tượng này, hai bé trai và gái mặc quần áo đỏ sợ hãi khóc òa.

Nhìn thấy dân làng mang tới bữa ăn thịnh soạn, con ác long sớm đã chảy nước miếng bèn đắc ý há miệng. Vào đúng khoảnh khắc ngàn cân treo sợi tóc này, Ngọc Cô tiến về phía trước, ngăn cản các bậc phụ lão hương thôn trong làng và nói với họ: “Mọi người hãy tạm đợi ở đây, để tôi đi thu phục con yêu tinh hại người này”.

Vừa dứt lời, Ngọc Cô liền nhảy xuống nước và biến thành một con cá chép đỏ to lớn, bay vọt lên nhằm hướng con ác long mà lao tới, chui thẳng vào bụng nó. Ở trong bụng con rồng độc ác, cá chép nhỏ đâm vào phía đông lại đâm vào phía tây, làm lục phủ ngũ tạng của nó bị dập nát. Con ác long liều mình giãy giụa, lăn lộn khắp nơi nhưng đều

vô ích, cuối cùng bị Ngọc Cô kết liễu. Tuy nhiên bản thân cô bé cũng bị chôn vùi trong bụng con ác long này. Từ đó trở đi, dân chúng mới được sống an cư lạc nghiệp. Để tưởng nhớ Ngọc Cô đã không quản tính mạng bản thân mà hy sinh cho bách tính, người dân đã xây dựng một ngôi đền cá chép trên sườn núi Hạp Khẩu. Cho đến nay tại khu vực Ninh Hà, câu chuyện về cá chép vượt Long Môn này vẫn được lan truyền rộng rãi.

Hàm ý ẩn sâu của hình tượng cá chép vượt Long Môn

Cá chép là con vật mang lại sự sung túc, tài lộc, may mắn. Không những vậy cá chép còn là con vật của Trời vì đã thắng cuộc thi và trở thành rồng, nên là vật cưỡi của ông Táo khi ông Táo về Trời. Rồng là con vật truyền thuyết, linh thiêng, nên nó có được sự tôn sùng của con người, nhưng cá chép cũng không kém phần. Theo quan niệm phương Đông, cá chép tượng trưng cho sức khỏe và tài lộc. Trong đường quan lộ, cá chép là biểu tượng của sự thăng tiến, công danh. Bởi vậy người ta thường xem hình ảnh cá chép hóa rồng là biểu tượng của sự an lành và sung túc, thịnh vượng, thăng tiến trong học hành, thi cử, công danh và may mắn về tài lộc trong thương mại.

Cá chép cần phải “bơi ngược dòng”, còn con người thì cần học cách “phản bổn quy chân”, rũ bỏ những cái xấu xa bại hoại mà tìm về với bản tính ban sơ của mình, đó là Chân, Thiện, Nhẫn. Con người từ khi sinh ra ai cũng mang trong mình những phẩm chất ấy. Nhưng cùng theo sự phát triển của xã hội, ai cũng cho rằng mình đang tiến lên nhưng kỳ thực là thụt lùi. Khi đạo đức không còn, chuẩn mực của bản thân bị hạ thấp, con người sẽ mãi mãi giống như loài cá, chịu hạn chế trong sông hồ mà không thể thoát ra ngoài.

Giống như cá chép muốn hóa rồng thì phải vượt Vũ Môn. Con người muốn nhảy thoát khỏi nơi trần thế để trở thành một sinh mệnh cao tầng thì phải tu luyện. Quá trình tu luyện là một chặng đường gian khổ, nhưng khi khó khăn qua đi thì huy hoàng sẽ tới. Người chân tu cuối cùng sẽ đắc Đạo, thăng thiên, như cá chép hóa rồng.

Kiên Định